

3. Willer H., Lernoud J. The world of organic agriculture: statistics and emerging trends 2019 at BIOFACH 2019. Nuremberg : Research Institute of Organic Agriculture FiBL and IFOAM-Organics International, 2019.

4. Willer H., Lernoud J., Kemper L. The world of organic agriculture 2018: summary. *The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2018*. Nuremberg : Research Institute of Organic Agriculture FiBL and IFOAM-Organics International, 2018.

5. Kirsten L. COVID-19 boosts organic food sales in the EU : report. *USDA/FAS Report*. 2022. URL: <https://cutt.ly/YDh2Q7i>.

6. Darnhofer I. Organic farming and rural development: some evidence from Austria. *Sociologia Ruralis*. 2005. Vol. 45, № 4. P. 308–323.

7. Заставний Ю. Б. Органічне сільськогосподарське виробництво як пріоритетний напрям розвитку сільських домогосподарств: фінансово-економічні аспекти. *Агроевім*. 2020. № 7. P. 125–132. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.7.125.

8. Сільське господарство України 2020 : стат. зб. Київ : Державна служба статистики України, 2021. 232 с. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2021/zb/09/zb_sg_20.pdf.

СТАН ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Людмила Романчук, д. с.-г. н., професор
Наталія Матвійчук, к. с.-г. н.
Богдан Матвійчук, к. с.-г. н.
Поліський національний університет

Вступ. Полегшення антропогенного навантаження на довкілля та підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва можна досягти на основі розвитку органічного виробництва як альтернативної моделі господарювання. На відміну іншим методам ведення сільського господарства, органічне виробництво ґрунтується на використанні ресурсоощадливих технологій, мінімізації обробітку ґрунту та виключає використання синтетичних речовин.

Пріоритетним напрямом органічного сільського господарства є використання матеріалів і технологій, котрі покращують екологічну рівновагу в екосистемах та спонукають створення стійких і збалансованих агроєкосистем. За даного виробництва забезпечується відповідність органічної системи сільського господарства і продукції певним

стандартам, що уможливило маркування продукції відповідними знаками і реалізувати її як екологічно чисту [4].

Проблемі розвитку органічного виробництва присвячено дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме Н.М. Головченко, О.Б. Кузьменко, О.В. Шубравська, П.В. Писаренко, в яких висвітлюється роль та місце органічного землеробства в реалізації основних положень сталого розвитку України.

Мета дослідження – аналіз сучасного стану та розвитку органічного виробництва в Україні та Житомирській області зокрема. Для досягнення поставленої мети були використані наукові методи: порівняння, експертна оцінка, екстраполяція та синтез.

Результати дослідження. Важливою подією для органічного руху в Україні стало прийняття 5 листопада 2020 року Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» та інших законів України щодо функціонування Державного аграрного реєстру та удосконалення державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції».

Прийнятим Законом передбачається: «державна підтримка виробників органічної сільськогосподарської продукції здійснюється шляхом:

- виділення бюджетних субсидій з розрахунку на одиницю оброблюваних угідь та/або одну голову великої рогатої худоби;
- відшкодування до 30 відсотків вартості витрат на проведення сертифікації органічного виробництва;
- відшкодування до 30 відсотків вартості витрат на придбання дозволених для використання засобів захисту рослин та добрив, насіння, садивного матеріалу та кормів» [2].

Житомирщина уже має відповідну історію розвитку органічного виробництва. Станом на 2021 рік на території області виробництво органічної продукції проводять 25 сільськогосподарських підприємств у різних галузях. Протягом останніх років зросла кількість сертифікованих видів діяльності. Якщо у 2014 році це було лише рослинництво і тваринництво, то у 2021 році, окрім перерахованих, додалася переробка, заготівля дикорослих продуктів, експорт/імпорт та торгівля органічними продуктами. Це свідчить про збільшення обсягів органічного виробництва регіону та розширення ринків її збуту.

Яскравим представником органічної Житомирщини є приватне підприємство «Галекс-Агро» Новоград-Волинського району, де вперше в Україні реалізована повноцінна модель екосистеми, що поєднує землеробство і органічне тваринництво. Це цілісна система

господарювання та виробництва харчових продуктів. В 2014 році у його складі введено в експлуатацію перше в Україні сертифіковане підприємство з виробництва органічної молочної продукції ТОВ «Органік Мілк», пізніше ще два – ТОВ «Органічний м'ясний продукт» та ФГ «Домашня курочка». ТОВ «Дача Органік» – сільськогосподарське підприємство, яке спеціалізується на вирощуванні органічних курей на органічному землеробстві. ТОВ «Аметист Оле» (Олевський район) – органічне підприємство, яке займається збором та експортом дикоросів (чорниця, малина). Ще однією гордістю регіону є підприємство, яке виробляє органічне морозиво – ПАТ «Житомирський маслозавод».

Враховуючи інтенсивний розвиток у світі ринку органічної продукції та маючи уже відповідний позитивний досвід в органічному виробництві, Стратегією розвитку Житомирської області на період до 2027 року визначено смарт-спеціалізацію регіону – інноваційне органічне сільськогосподарське виробництво та переробка його продукції.

Основна мета впровадження даного напрямку розвитку аграрного сектору – забезпечити ефективний розвиток екологічного та органічного виробництва продукції сільського господарства та харчової промисловості. В області виробникам органічної продукції надається всьляке сприяння. Починаючи із 2016 року Програмою розвитку агропромислового комплексу Житомирської області передбачено фінансову підтримку для часткового відшкодування вартості витрат на сертифікацію відповідності виробництва органічної продукції сільськогосподарським підприємствам [3].

Висновки. Доведено, що органічне виробництво є невід'ємною складовою соціально-економічного та екологічного розвитку України. Встановлено, що органічне виробництва потребує державної підтримки, розширення площ посіву органічних культур, удосконалення системи сертифікації органічної продукції. Аргументовано, що дрібнотоварне виробництво є основою розвитку органічної складової агропромислового сектора нашої країни. Житомирщина значну увагу приділяє проблемам органічного виробництва, розвивається торговельна мережа з реалізації органічної продукції.

Список використаних джерел

1. Органічне виробництво в Україні. 2021. *Міністерство економіки України* : офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ed6463ce-f338-4ef0-a8a8-e778d3d0ffd1&title=OrganichneVirobnitstvoVUkraini>.

2. Про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України»: Закон України від 05 листоп. 2020 р. № 985-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>.

3. Програма розвитку агропромислового комплексу Житомирської області на 2016–2020 роки. *Житомирська обласна рада*: офіційний сайт. URL: <https://zt.gov.ua>.

4. Куліш Л. П. Розвиток конкурентоспроможного органічного виробництва в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С. 42–46.

5. Ушакова С. В., Швердєєва І. С. Споживчий ринок органічного зерна в Україні. *Формування сучасної наукової думки*: матеріали Міжнар. наук. конф., 31 січ. 2020 р. Кропивницький: МЦНД, 2020. С. 75–76.

6. Буга Н., Яценкова І. Перспективи розвитку органічного виробництва в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 117–125.

7. Скальський В. В. Органічне землеробство: проблеми та перспективи. *Економіка АПК*. 2010. № 4. С. 48–53.

8. Яценко О. М., Завадська Ю. С. Світовий ринок органічної продукції: сучасний стан і перспективи розвитку. *Екологічні, технічні та соціально-економічні аспекти ефективного використання матеріально-технічної бази АПК*: матеріали Міжнар. наук.- практич. форуму, 17–18 верес. 2008 р. Львів: Львівський національний агроуніверситет, 2008. С. 271–278.

ORGANIC COOPERATIVES AS A MAINSTREAM OF INNOVATIVE AGRIBUSINESS IN EU

**Julius Ramanauskas, Dr (hab.), Professor
Klaipeda University, Lithuania
Vitaly Zinovchuk, Dr of Sc., Professor
Polissia National University, Ukraine**

Introduction. Within discussions about the vectors of fundamental innovative changes in modern agribusiness, the key attention is mainly paid to technological innovations, the processes of technical remodeling of production, the total digitalization, financial diversification, etc. At the same time, the solution of organizational problems is undeservedly relegated to the background. The purpose of this study is to draw the attention of organic agriculture researchers to taking into account the so-called human factor. Its